

▷ SZÖVEG ÉS FÉNYKÉP: SOLYMÁRI DÁNIEL–BIELIK ISTVÁN

ALEPPÓ

EGY HÁBORÚ

MINDENNAPJAI

Az Arab Tavasz háborús, forradalmi változásokat hozó eseményei 2010-ben láncreakciót váltottak ki – kezdetben Észak-Afrikában, majd az arab világ számos országában. Részben e Tunéziában indult dominóeffektus hatására 2011-ben polgárháború tört ki Szíriában, mélyen megosztva, egymás ellen fordítva az ország politikai, vallási és civil szereplőit. Fegyveres összecsapások kezdődtek, amelyek aztán az egész országra kiterjedtek, de különösen az északi és keleti területekre. Dara, Homsz, Tartusz, Palmüra, Damaszkusz és Rakka városai, ókori emlékei az elsők között kerültek a drámai események középpontjába. Nemritkán teljes városrészek semmisültek meg, és a polgári lakosságot is súlyos támadások érték. Aleppó korábban virágzó metropoliszának keleti részét szinte porig bombázták. A közel 5 milliós város lakossága 2 millióra zsugorodott.

Bár a Bassár el-Aszad államelnökhöz hű szíriai kormányerők (a nyugati érdeklődő-aggódó közvéleményt megosztó módon) a várost és az ország jelentős részét mára visszafoglalták és kontroll alatt tartják, ám Aleppó vagy Homsz hatalmas kiterjedésű romvárosainak „szellemfalai” között még mindig előfordulnak fegyveres összecsapások. A rengeteg fel nem robbant akna, gránát, lövedék is állandó veszélyt jelent, az épületek omladoznak, egy-egy nagyobb esőzést követően emeletek hullanak alá. Sok a sérült – el látásuk azonban annál bizonytalanabb. Aleppó keleti részében a mai napig nincs víz és villany, erősen hiányos az egészségügyi, higiénés szolgáltatás. Az orvosok, az ápolók és más szakemberek a támadások áldozataivá váltak, vagy a havi 30 dolláros fizetéssel járó állások helyett gyakran otthonaik elhagyására kényszerültek: külső vagy belső menekültek lettek.

A jelen törékeny, a jövő bizonytalan. A világ jelentős részét pedig túlságosan elfoglalja a vita, a bűnösök, politikai és vallási szereplők külső értékelése.

Egy eddig számomra ismeretlen, mély, morajló hangot hallva, sietve léptem ki az épületből. A lemenő Nap sárga fénye egy tank sziluettjét rajzolta körbe, rajta ünneplő, csatától zilált katonákkal. A harckocsit egy már régóta ostromolt támaszponttól zsákmányolták. A felkelők által frissen megszerzett, stratégiai fontosságú épület felé tartottam. Ott a rangidős tiszt segítségével a tartófalakhoz épp bombákat telepítettek, majd vezetékekkel kötötték össze a robbanószervezeteket, hogy a földdel egyenlővé tett épületeket az ellenség többé ne tudja visszafoglalni (kezdő oldalpár)

Aromos épületek között ütött-kopott kisteherautók rakterére eszkábált, nagy kaliberű, gépágyús „harci járművek” fogadtak. Személyzetük a sofőrből, valamint a vezetőfülkéjével ellentétes irányban helyet foglaló két tüzerből állt. Épp egy bazársori hármás kereszteződésbe toltattak be. Néhány másodperc múlva tüzet nyitottak a cementgyár irányába, ahonnan hamar jött is a válasz: golyók süvítettek a felkelők körül. Amint elfogyott a lőszerük, csikorgó kerekkel elrobogtak a védett irányba

Már néhány napja a háborús Aleppóban voltam, amikor a pénteki ima utáni tüntetés táncos forgatagát követően, a szállásra visszaérve kiderült, mehetünk a frontvonalba; az ottani parancsnok megadta az engedélyt. Összenéztünk a német és svájci újságíró kollégákkal, majd mindenki elindult a szobájába, hogy elővegye a védőfelszereléseket: golyóálló mellényt, kevlárszakot. Az autó felé tartva lábunk alatt betontörmelék és löszérhüvelyek recsegtek. Az út két oldalát szegélyező házak lebombázott homlokzatai betekintést engedtek a háború előtt itt élő családok konyháiba, nappalijaiba

Bielik István fotói, amelyek fekete-fehérben jelennek meg, a szíriai háború egyik legaktívabb időszakában készültek. Képein szinte minden esetben abban közreműködő szereplők láthatók: katonák vagy a sérülékeny lakosság, Gyermekek, idősek, szülők, bajtársaikat veszített harcosok. Megjelenik a fájdalom, gyász, szenvedés, egy éppen zajló háború véres valósága.

Solymári Dániel már színes képei ennek időbeli és folyamatbeli folytatásai. Fotóin az látszik, amit e drámai események „maguk mögött” hagytak: üres utcák, dűledező, omladozó házak, szétlőtt terek; az élet, egy vitális és virágzó város egykori elemei. Képei az üres tereken túl az élettel újra megtelő lakásokat, helyszíneket mutatják be. Tartalma és kerete a Magyar Máltai Szeretetszolgálat által Aleppóban elkezdett karitatív munka.

A képsorozatok, amelyek így egységes ívet alkotnak, az „úton levés” szimbóluma kapcsolja össze: egy háborús területen nagyon nehéz a közlekedés. A folyamatosan mozgó frontvonalak miatt az utak is naponta változnak. Egy hely elérése ezért napokkal is meghosszabbodhat. Így mindkét alkotót – ahogyan a háború kárvallottjait, a menekülteket is – a folyamatos és monoton „úton-lét” határozza meg. E közös munka egy fotóriporter és egy humanitárius segélymunkás találkozása.

Az olajkályha és a Wi-Fi adapter mellett a segítőm arról mesélt, hogy a kormányerők gépei a temetőket is gyakran bombázzák. Ennek egyik népszerű magyarázata, hogy a felkelő hadsereg katonái még holtukban is terrorizálják ellenfeleiket. Yosef azonban – mindenki meglepetésére – egy sokkal emberibb megközelítéssel állt elő: a kormánycsapatok katonái között is vannak olyanok, akik a felkelőkkel szimpatizálnak, vagy csupán minimalizálnák az emberi áldozatokat – mesélte. Családjukat és egzisztenciájukat féltve azonban nem mernek dezertálni. Ám mivel el kell számolniuk az általuk indított „sikeres” bombákkal, ezért olyan helyekre dobják azokat, ahol a legkisebb az emberi áldozat...

Egy régi, arabul dallamos mondás: „A házak oldalában haladni!” (Az utcára, a nyílt térre ki nem lépve; jelentése: visszavonultan létezni, meghúzódni.) Aleppó óvárosának lerombolt, szűk utcái között haladtunk egy német újságíróval és a „fixerünkkel”, helyi segítőnkkel. Minden sarkon megálltunk, bevártuk egymást, majd sietve szaladtunk át a kereszteződéseken, mert tudtuk, hogy ezek a mesterlövészek kiváló célterületei. Azt azonban igazából egyikünk sem hitte el, hogy valódi veszélyben vagyunk... Lövéseket hallottunk. Elindultunk a hang irányába, egyre nagyobbakat és gyorsabbakat szökellve. Egy kis térre érve néhány férfi egy idős asszonyt próbált ellátni. Kenyérért indult, amikor eltalálták – a hátán. Kórházba szállították, ahol másnap belehalt a tüdejét ért sérülésbe. Ezután minden sarkon kétszer is meggondoltam, hogy elinduljak-e a házfalak adta fedezékből. Ahogy a mondás is tartja: „A nyílt utcára ki nem lépve...”

A szíriai háború már 2013-ban komoly belső menekültválságot idézett elő: családok kényszerültek elhagyni lebombázott otthonaikat, hogy elhagyott épületekbe, iskolákba és gyárakba költözzenek. Sokszor más családokkal megosztva foglalták el az egyébként nem lakhatásra készült épületek ágy nélküli, bútortalan szobáit

Az Aleppó melletti Tlallenbe azért mentem, mert az a hír terjedt el róla, hogy ott tinédzserkorú, önkéntes katonáknak tartanak kiképzést. A helyszínen azonban kiderült, hogy jelentkezők hiányában a felkészítés éppen szünetel. A török határ felé vettük az irányt, hogy inkább egy menekülttáborról készítsék fotókat. A falu utolsó házához értünk, ahol egy szétlőtt, kiégett kisbusz látványa fogadott. A kietlen sivatagi tájban a gyerekek olyan önfeledten játszottak az „autócsontvázban”, mintha egy budapesti társasház játszótérének mászókéjén egyensúlyoznának

Egy hatalmas, vagy 130 kilós fegyveres ör fogadott egy iskola kapujában. Az udvaron focizó gyerekek között értük el az egyetlen tantermet. A pedagógusok nagy része elmenekült, csak maroknyi lelkes tanár maradt az egyébként szintén erősen foghíjas padosorokra. Hivatásuk, az oktatás, a legfontosabb, amit tehettek, hiszen Szíria jövője a fiatalokon múlik: ők fogják újraépíteni a háború lerombolta országot

Az ekkor már egy éve tartó háború kegyetlen velejárója az élelmiszer- és vízhiány. Az emberek a legalapvetőbb élelmiszerekhez is csak jegyért juthattak. Hatalmas, zúgolódó tömeg látványa fogadott egy főút mellett; kértem a sofőrt, hogy álljon meg, fényképezni szeretnék. Az éhezéstől elcsigázott tömeg épp egy toladódt akart meglincselni, akinek csak néhány katona levegőbe tüzelése mentette meg az életét

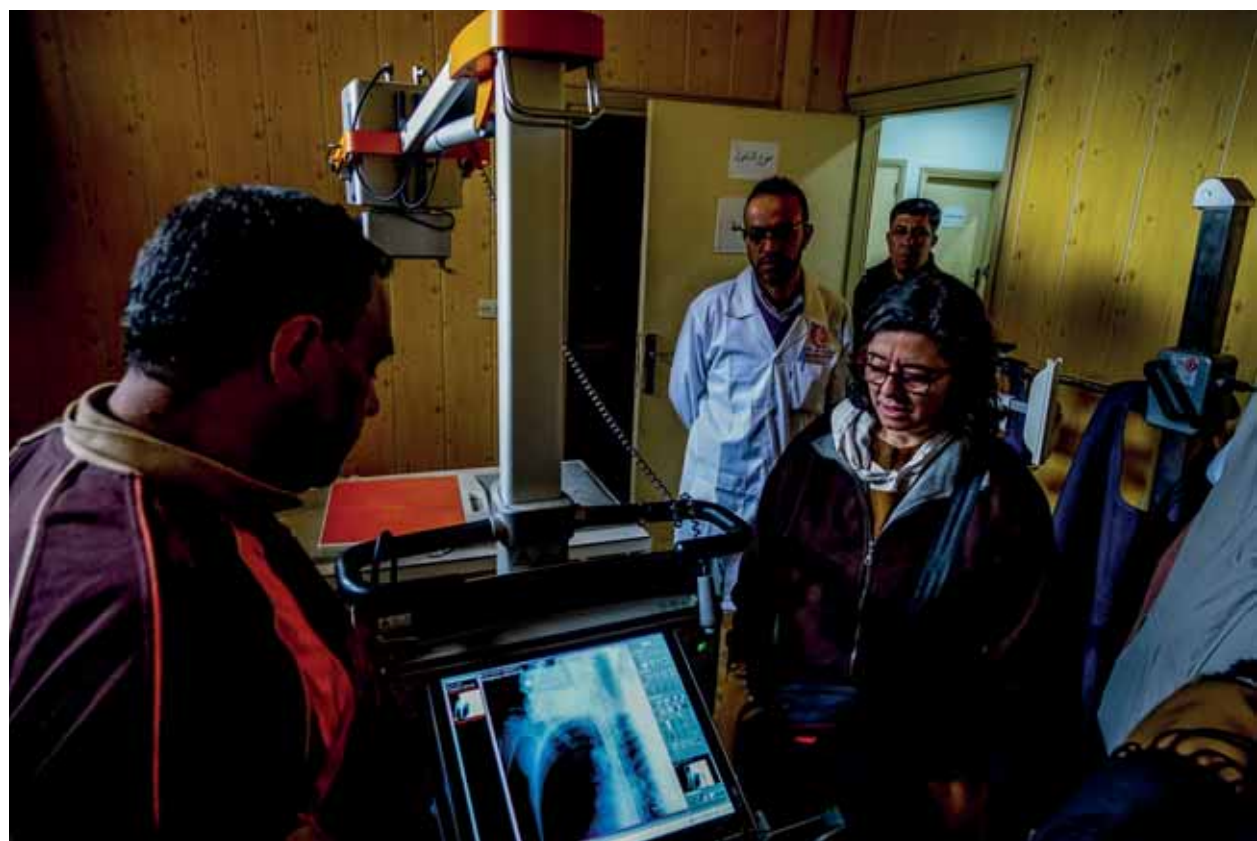
A bombázások és harcok előtt ez az utca egyike volt az aleppói óváros legarchaikusabb részeinek. Ennyi maradt a negyed egykor legdíszesebb villaépületéből és egy aknavetőgránátból...

Agnes Mariam de la Croix karmelita nővér és a Mar Yakub-kolostor közössége egyetlen célnak a kárvallott lakosság megsegítését tekinti. 2013-ban az ISIS – más terroristacsoportokkal együtt – vérdíjat tűzött ki a nővér fejére. Biztonsági okokból el kellett hagynia a kolostort, társait évek óta nem láthatta. Aleppóból mentünk vele Damaszkusz irányába, amikor a főútról váratlanul letérve egy híd alatt álltunk meg. Először azt hittem, támadásról érkezett hír. Pár perc elteltével a nővér kiszállt a kocsiból. Csak nézett a távolba, mi nem mertük követni. Aztán rövidesen egymás után érkeztek a kocsik és a kisbuszok. A kolostor tagjai érkeztek! Hónapok óta szervezték e titkos találkozást. Itt, ez alatt a névtelen felüljáró alatt, a semmi közepén...

Kelet-Aleppó újjáéledése már 2016-ban elkezdődött. A lebombázott, kiüresedett lakótelepekre elindult a régi-új lakók visszaköltözése, az újjáépítés. Egy, a háború alatt Libanonban élt család fiúgyermeké áll egykori játszóterén – első útja ide vezetett. Kedvenc „kishintájának” maradványát mutatja. A háttérben, az épület falán, fehér alapon a kötelező felirat: „no mines”: „aknamentes”

FÖLDGÖMB VILÁGLÁTÓ A TREND FM-EN
CSÜTÖRTÖKÖNKÉNT 16.35-KOR.
A RÁDIÓBAN VENDÉGÜNK A TÉMÁRÓL:
SOLYMÁRI DÁNIEL

TREND FM ^{94.2}
Gazdaság és Kultúra

KORÁBBI MŰSORAINK MEGHALLGATHATÓK:
WWW.TRENDFM.HU

A harcok következtében ma több százezer ember él elérhető egészségügyi szolgáltatás nélkül Kelet-Aleppó talán legszegényebb, Al-Nayrab nevű városrészében. Az orvosok elmenekültek; aki maradt, havi 30 dolláros fizetésből szolgálja a hazatérő menekülteket, jellemzően konténerekből átalakított műtőkben, vagy egykori kisboltokba költözött gipszelőhelyiségekben. A Magyar Máltai Szeretetszolgálat hosszú ideje működik együtt a szír Mar Yakub szerzetesközösséggel. Amikor elkezdjük a közös munkát, ez a konténer volt az egyetlen „baleseti ambulancia” Kelet-Aleppóban. 2016-ban némileg kibővítettük a meglévő, egyetlen kórház épületét, fejlesztettük technikai kapacitásait. Aleppó bombázása során azonban a keleti rész egészségügyi intézményeinek jelentős része megsemmisült. Így ma ez az egyetlen, amely nyílt, ingyenes orvosi ellátást biztosít. A növekvő terhelést tapasztalva 2017-ben úgy döntöttünk, hogy új kórházi szárnyal bővítjük az épületet. E program a Magyar Máltai Szeretetszolgálat egyik legjelentősebb nemzetközi vállalkozása

FOTÓKIÁLLÍTÁS A SZÍRIAI HÁBORÚRÓL

Solymári Dániel és Bielik István képeiből bőséges válogatás látható 2019. február végéig a Szent István-bazilika Lovagtermében mindennap 10–16 óra között. A kiállításon a szíriai háború borzalmaival, illetve az arra adott karitatív válaszokat, a kiút lehetőségét ismerhetik meg a Magyar Máltai Szeretetszolgálat munkáján keresztül.

További információ: sziria.maltai.hu

A hátramaradt, fel nem robbant lövedékek, gránátok ma is sok sérülést okoznak, a bombasérült épületek pedig egy-egy hevesebb esőzést követően gyakran kártyavárként omlanak össze, sokakat maguk alá temetve. Az intenzív harcoknak talán már vége, ám az Aleppó körüli elzárt falvakba továbbra sem jut el a hivatalos szír egészségügyi szolgáltatás. A Magyar Máltai Szeretetszolgálat évtizedes tapasztalataira építve a Mar Yakub közösség biztosít mobil orvosi ellátást. Szakképzett szír és libanoni önkéntes és hivatásos mentős, ápoló vagy orvos kollégák látogatják a vidéki lakosságot. Higiénés eszközöket, gyógyszert, kötszert osztanak. Mindezeket túl rövid egészségügyi és életmentő tanfolyamokat is szerveznek – hiszen a szétszórt hadieszközök továbbra is életveszélyt jelentenek

Hazatért férfiak beszélgetnek Kelet-Aleppóban. Már vannak olyan negyedek, ahol beindult az újjászületés és az egykor itt élő lakók visszaköltözése. Ők eddig jellemzően Libanonban vagy a szír-jordán határ környéki menekülttáborokban éltek. A külső és belső menekültek meghatározó része szeretne visszaköltözni eredeti lakóhelyére. A hazatérni vágyó családok felkutatása, regisztrálása és egykori otthonuk felújítása végeláthatatlannak tűnő munka

Aházak egy részét ugyan már felújították, a víz és az áram azonban többnyire hiányzik. Egy-egy nagyobb eső után emeletek hullnak a mélybe a súlyos találatokat kapott lakóházak helyén. Fel nem robbant bombák, düledező épületek akadályozzák az egykori lakók visszaköltözését. A háború seb a társadalom testén. Olyan, amely minden polgárának fáj. Senkit sem hagy érintetlenül. Mint a beteg egy családban. A beteggel együtt szenvedünk. Mindenkit érint, mindenki kárvallott

Aleppó óvárosának közelében, a Citadella szomszédságában. A kép jobb felső sarkában Bassár el-Aszad elnök arcképét ábrázoló poszter lóg egy ablakban. Nem messze innen hatalmas, aranyszínű „We believe in Aleppo” – „Hiszünk Aleppóban” felirat hirdette az itt élők reményét

BIELIK ISTVÁN
FOTÓRIPORTER. 2014-BEN ELNYERTE A 32. MAGYAR SAJTÓFOTÓ-PÁLYZAT NAGYDÍJÁT A SZÍRIAI POLGÁRHÁBORÚBAN KÉSZÍTETT FOTÓSorozatáért. 2018-BAN HEMZŐ KÁROLY-DÍJVAL JUTALMAZTÁK

SOLYMÁRI DÁNIEL
PUBLICISTA, NEMZETKÖZI FEJLESZTÉSI SZAKEMBER. A MAGYAR MÁLTAI SZERETETSZOLGÁLAT NEMZETKÖZI KAPCSOLATAINAK VEZETŐJE